

# BUDGETUNDERLAG 2017 - 2019

## SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA

## I. INLEDNING

Södertörns högskola är ett lärosäte med ett brett utbildningsutbud inom samhällsvetenskap, humaniora, naturvetenskap, teknik och lärarutbildning, en pedagogiskt och vetenskapligt kompetent lärarkår, och unika forskningsmiljöer och centrumbildningar. Den interdisciplinära forskningen, till stora delar med inriktning mot Östersjöregionen och Östeuropa, uppfyller i kombination med det rika utbildningsutbudet, väl kraven på ett modernt universitet. Vår forskning och utbildning bidrar till det omgivande samhällets utveckling genom att nya samarbeten kontinuerligt skapas, omdanas och stärks. Exempelvis genom utveckling av ämneslärarexamen i minoritetsspråket och forskning inom Roma Studies, den nya polisutbildningen som uppdragsutbildning, stärkningen av kvaliteten i lärarutbildningarna genom ökad forskningsanknytning och "centrum för professionsutveckling" i kommunerna, Förvaltningsakademins högre förvaltningsutbildning och ökade samarbeten med andra lärosäten. Under de senaste åren har vi haft en gynnsam utveckling. Ekonomin är stabil, fler verksamheter söker samarbeten med oss och efterfrågan på våra utbildningsprogram ökar.

Södertörns högskola kommer lägga mycket kraft på att möta regeringens uppdrag till högskolan att bygga ut lärarutbildningarna. För att stärka kvaliteten i dem är det avgörande att högskolan får möjligheter att utveckla forskningsanknytningen utifrån verksamhetens behov. Det behövs mer forskningsmedel som kan riktas direkt till dessa områden.

Högskolan vill betona vikten av att kunna upprätthålla volymen inom våra starka humanistiska forsknings- och utbildningsmiljöer. Ett orosmoment för framtiden är att regeringens uppdrag till högskolan att bygga ut grund- och förskollärarutbildningarna inte korresponderar med den anslagsutveckling som beskrivs i budgetpropositionen. I det fall högskolans takbelopp inte ökar krävs en minskning av övrigt utbildningsutbud. En sådan minskning riskerar att negativt påverka kraften i de humanistiska ämnen som spelar en avgörande roll för lärarutbildningarnas kvalitet.

## II. UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Med placering i Flemingsberg och stark lokal studentrekrytering bidrar Södertörns högskola aktivt till att bredda rekryteringsbasen till högre utbildning. Det kommer bland annat till uttryck i att högskolan till våren 2016 hade 598 förstahandssökande till sina två förskollärarytbildningar. Antalet förstahandsansökningar till högskolans Internationella Masters mer än fördubblades.

Länsstyrelsen i Stockholms län har i rapporten *Stockholm 2014 – full fart framåt* (Rapport 2013:20) framhållit behovet av att rekryteringsbasen för högre utbildning breddas i Stockholmsregionen. Södertörns högskola har god kapacitet att växa inom utbildning och forskning för att än bättre möta det behovet. Högskolan har även kapacitet att i ökad grad bidra till valideringen av nyanländas kunskaper och kompetenser, bland annat genom de projekt kring ”professionella möter professionella” som Centrum för Praktisk Kunskap kan erbjuda när det gäller dokumentering, bedömning, erkännande och värdering av olika kompetenser.

Budgetåret 2016 planerar Södertörns högskola att bedriva utbildning för totalt 386 mkr, motsvarande 6 447 helårsstudenter. Högskolan planerar för en fortsatt genomsnittlig prestationsgrad på 80 %. Högskolan planerar inte för någon överproduktion under verksamhetsåret. Antalet helårsstudenter 2016 är en kraftig nedskärning från budgetåret 2015 då högskolan planerade för 6 900 helårsstudenter. Det finns två huvudsakliga anledningar till denna kraftiga minskning. För det första har regeringen inom ett endast marginellt höjt takbelopp gett högskolan ett riktat uppdrag att expandera inom lärarutbildningar som i sig har en relativt hög ersättningsnivå per student. För det andra har regeringen – fortsatt inom ett endast marginellt höjt takbelopp – gett flera undervisningsområden en i sig välkommen höjd ersättningsnivå per student.

Södertörns högskola vill och kan bidra ytterligare till att möta regionens utbildningsbehov. Utifrån regeringens uppdrag och den anslagsutveckling som beskrivs i regleringsbrevet kommer högskolan emellertid att behöva minska sitt övriga utbildningsutbud. Enligt regleringsbrevet kommer högskolan att 2019 ha samma takbelopp som år 2016, det vill säga 386 mkr (2016 års penningvärde). Samtidigt kommer lärarutbildningen i enlighet med regeringens riktade satsning att växa med 16 mkr. Då ersättningen per lärarstudent är högre än ersättningen för studenter som läser humaniora eller samhällsvetenskap – där högskolans tyngdpunkt ligger – kommer antalet studenter att minska.

Högskolans utbildningsutbud dimensioneras utifrån en rad faktorer, bl.a. arbetsmarknadsbehov, söktryck, genomströmnings- och prestationsgrad, studenters etablering på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning samt högskolans tillgång till lärarkompetens. Inrättandet av nya utbildningsprogram föregås av en noggrann analys av förutsättningar för att rekrytera studenter och utbildningens relevans för arbetslivet. Ett överordnat kriterium vid dimensioneringen är kravet att alla utbildningar ska hålla hög kvalitet. Arbetet för kvalitet är långsiktigt, och mot bakgrund av de kraftiga förändringar som gällt anslaget för grundutbildning de senaste åren vill högskolan framhålla önskvärdheten av en långsiktigt stabil anslagsutveckling. Med utgångspunkt i 2016 års anslagsnivå om 386 mkr bedömer Södertörns högskola som rimligt att utöver pris- och löneuppräkningsväxa med åtminstone tre procent årligen, d v s drygt 11,5 mkr/år.

Kandidatprogrammet Journalistik och multimedia har under lång tid haft starkt söktryck. Utbildningen är profilerad och efterfrågan på arbetsmarknaden är god. Den har ett starkt fokus mot medieproduktion, främst produktion för TV och rörlig bild, som är av avgörande betydelse för utbildningens arbetsmarknadsrelevans. Till skillnad från flera andra lärosäten med jämförbara utbildningar har högskolan i dagsläget dock ingen möjlighet att avräkna dessa delar av utbildningen inom området Media. För att kunna säkerställa fortsatt kvalitet i momenten i medieproduktion i kandidatprogrammet Journalistik med multimedia önskar Södertörns högskola få tillstånd att avräkna 15 helårsstudenter/helårsprestationer inom utbildningsområdet Media.

I enlighet med det särskilda uppdraget för minoritetsspråk som högskolan tilldelades 2013 fortsätter uppbyggnaden av ämneslärarutbildning i romani chib under 2016. Det angelägna i uppdraget understryks i Europarådets rapport om minoritetsspråk som beträffande Sverige bland annat konstaterar att "flexible and innovative measures need to be taken in order to overcome the lack of trained Romani teachers" (ECRML 2015, s. 66). Högskolan har hittills för ändamålet erhållit ca 2 mkr årligen, vilket har varit tillfyllest under en initial uppbyggnadsperiod. För att skapa en långsiktigt hållbar vetenskaplig kunskapsbas för en ämneslärarutbildning behövs dock ett utökat anslag.

Den 1 september 2012 inrättades Förvaltningsakademien. Dess uppdrag är att utveckla forskning om förvaltningsrelaterade frågor med särskilt fokus på den svenska statsförvaltningen, att utgöra en arena för möten mellan olika delar av förvaltningen och akademien, samt att bedriva kvalificerad ämnesövergripande förvaltningsutbildning för främst svenska myndigheter som vidareutbildar sin personal, bl.a. Regeringskansliet, Riksdagen, Riksrevisionen och Skolinspektionen. Högskolan har stöttat Förvaltningsekonomien och fortsätter att göra det även efter det att högskolan för 2016 glädjande nog tilldelats 2 mkr för att utveckla och tillhandahålla utbildning om förvaltningspolitik med grund i aktuell forskning. För att Förvaltningsakademien långsiktigt ska kunna utvecklas i enlighet med sitt uppdrag förutsätts emellertid en mer kostsam grundläggande infrastruktur som beräknas till 5 mkr årligen. Dessa medel går bland annat till en föreståndare med övergripande ansvar för verksamheten, utbildningsledare med ansvar för att utveckla, planera och administrera kursverksamheten, forskningsledare med ansvar för den vetenskapliga delen, forskande lärare för att kunna ge en kvalificerad förvaltningsutbildning, deltid administratör samt kostnader för publikationer, samverkan och seminarier.

Södertörns högskola har verksamt bidragit till att motverka social och etnisk snedrekrytering till högre utbildning i Stockholmsregionen, särskilt dess södra delar. Högskolan är idag ett av de lärosäten som har störst andel studenter med utlandsfödda föräldrar. Generellt kräver breddad rekrytering att lärare finns mer tillgängliga när utbildningarna inleds, vilket i sig medför ökade kostnader. Södertörns högskola har också funnit det viktigt att avsätta resurser för ett tillgängligt och inkluderande bibliotek som har öppet sju dagar i veckan. Mer specifikt kan strävan efter breddad rekrytering sägas medföra ökade kostnader i flera avseenden: 1) för att rekrytera studenter från studieovana miljöer och/eller med utländsk bakgrund (utbildningar såsom *Akademiskt startår* samt *Introduktion till högskolestudier* tvingades högskolan ta bort då den för några år sedan fick färre studieplatser), 2) för att skapa förutsättningar för dessa studenter att genomföra och avsluta sina studier (särskild handledning, kurser och föreläsningar i akademiskt skrivande, akademiskt talande och studieteknik, d v s sådant som är viktigt för att knäcka den "akademiska koden", 3) att underlätta övergången till arbetsmarknaden. Södertörns högskola uppfyller inte bara högskoleförordningens krav på att tillhandahålla studievägledning, utan erbjuder studie- och karriärvägledning. Högskolan är framgångsrikt i att attrahera studenter med utländsk bakgrund, men dessa har ofta ett mer begränsat nätverk i svenska samhället.

### III. FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

Södertörns högskolas forskning och forskarutbildning finansieras med intäkter dels från statliga anslag, dels genom bidrag från forskningsfinansiärer. Av avgörande betydelse för verksamheten är bidrag från Östersjöstiftelsen. Budgetåret 2016 fördelar Östersjöstiftelsen totalt 178 mkr till högskolan. Övriga bidrag planeras uppgå till sammanlagt 54 mkr samma år.

Östersjöstiftelsen fördelar medel till forskning och forskarutbildning med inriktning mot Östersjö- och Östeuropaområdet och utgör en finansiell bas för högskolans profil mot nämnda forskningsområden. De forskarmiljöer som finansieras är integrerade i högskolan och ger förutsättningar för forskningsanknytning för många av högskolans utbildningar. Samtidigt finns flera livskraftiga miljöer utan direkt koppling till Östersjö- och Östeuropaprofilen, liksom en rad utbildningar där denna inte naturligt ger förutsättningar för forskningsanknytningen. Framför allt gäller detta högskolans lärarutbildning, vilken har svårt att tillgodogöra sig stiftelsemedel, men även utbildningarna i exempelvis medieteknik och socialt arbete. För dessa utbildningar behöver högskolan ett forskningsanslag som ger reella förutsättningar för en god forskningsanknytning.

I 2015 års budget var Södertörns högskola det lärosäte som fick den största minskningen – 6,4 procent – av det statliga forskningsanslaget. I 2016 års budget förbättrades möjligheterna att upprätthålla forskningsanknytningen, men behovet av att möjliggöra och utveckla en forskningsanknuten utbildning kvarstår dock. Problematiken accentueras av att högskolan har fått ett utökat uppdrag inom lärarutbildningarna, vilket ställer ökade krav på didaktisk och annan lärarutbildningsanknuten forskning. Högskolan är beredd att ta emot ytterligare lärarstudenter, men understryker samtidigt behovet av att forskningsanslaget höjs i paritet med att utbildningsuppdraget ökar.

Att flera stora externa finansiärer ställer allt högre krav på att lärosätena medfinansierar beviljade projekt innebär att en betydande del av det årliga forskningsanslaget binds i fleråriga projekt. Detta begränsar högskolans möjligheter att styra det statliga forskningsanslaget till prioriterade områden. Även mot denna bakgrund vill högskolan uppmärksamma behovet av ett höjt anslag för forskning och forskarutbildning.

## IV. ÖVRIGT

Genom beslutet att förlägga polisutbildning till högskolan kommer betydande lokalanpassningar att bli nödvändiga under de kommande åren. Högskolan har tecknat hyresavtal med Akademiska Hus om två nya fastigheter och hos regeringen sökt och fått tillstånd för att ett av dessa avtal ska vara tjugoårigt.

Investeringsnivån beräknas öka något per år på grund av tillkommande uppdragsutbildning i form av främst polisutbildningen och bli i storleksordningen 10-15 mkr för respektive år 2015 - 2018. Låneramen minskades från 2015 till 2016 med 20 mkr och är 2016 40 mkr. Med tanke på kommande års investeringsbehov för polisutbildningen behöver högskolan dock en låneram på 60 mkr för respektive budgetår.

## V. SÖDERTÖRNS HÖGSKOLAS ÖNSKEMÅL

Södertörns högskola har följande önskemål från och med budgetåret 2017:

1. Givet Stockholmsregionens framtida kompetensbehov och fortsatt höga efterfrågan på studieplatser bör dagens anslagsnivå för grundutbildning höjas. Samtidigt understryker högskolan att utbyggnaden av utbildningarna måste ske på ett sådant sätt att förutsättningarna för hög kvalitet säkerställs. Högskolan önskar därför en långsiktigt stabil anslagsutveckling. Med utgångspunkt i 2016 års anslagsnivå om 386 mkr kan och vill Södertörns högskola utöver pris- och löneuppräknningar växa med åtminstone tre procent årligen, d v s drygt 11,5 mkr/år
2. Arbetet för breddad rekrytering ställer krav på särskilda pedagogiska insatser som är svåra att rymma inom befintliga ersättningsnivåer. Högskolan önskar därför ett särskilt anslag för breddad rekrytering.
3. Högskolan har sedan 2013 ett särskilt uppdrag i minoritetsspråk med syfte att bygga upp en ämneslärarutbildning i romani chib. Högskolan har för ändamålet erhållit ca 2 mkr årligen. För att skapa en långsiktigt hållbar vetenskaplig kunskapsbas för utbildningen behöver dock högskolan ett årligt anslag om 5 mkr från och med 2017.
4. För att säkerställa kvalitet i momenten i medieproduktion i kandidatprogrammet *Journalistik och multimedia* önskar högskolan få tillstånd att avräkna totalt 15 helårsstudieplatser inom utbildningsområdet Media.
5. För att Förvaltningsakademien långsiktigt ska kunna utvecklas och bidra till att öka kunskapen om och inom svensk offentlig förvaltning önskar Södertörns högskola ett årligt anslag om 5 miljoner kronor.
6. Högskolan önskar en höjning av forskningsanslaget med 10 mkr/år i jämförelse med 2016 års nivå, främst för att säkerställa forskningsanknytningen inom de utökade programmen inom lärarutbildningen.
7. Högskolan önskar en utökad låneram till 60 mkr.

Moira von Wright  
Rektor